



Bruxelles, den 20.7.2021
SWD(2021) 701 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**Rapport om retsstatssituationen 2021
Landekapitel om Østrig**

Ledsagedokument til

**Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske
Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget**

Retsstatssituationen i Den Europæiske Union

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 702 final} - {SWD(2021) 703 final} -
{SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} - {SWD(2021) 706 final} -
{SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} - {SWD(2021) 709 final} -
{SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} - {SWD(2021) 712 final} -
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

DA

DA

SAMMENDRAG

Opfattelsen af det østrigske retssystemets uafhængighed er fortsat meget høj, og den bebudede reform med henblik på at indføre en uafhængig anklagemyndighed er i øjeblikket genstand for drøftelser. Det er vigtigt, at denne reform tager hensyn til europæiske standarder for anklagemyndighedens uafhængighed. I mellemtiden er der foretaget ændringer for at reducere anklagernes rapporteringsforpligtelser. Der er truffet andre foranstaltninger vedrørende systemer til forvaltning af overholdelsen af regler for domstole og anklagere og en forpligtelse til at give feedback til personalepaneler om forslag til udnævnelse af dommere. Der hersker fortsat bekymring med hensyn til rekrutteringsstandarder ved forvaltningsdomstolene, navnlig udnævnelsen af vicepræsidenter og præsidenter. Østrig gør en indsats for yderligere at forbedre digitaliseringen af retsvæsenet. Retssystemet fungerer fortsat effektivt, og der er sket forbedringer med hensyn til forvaltningsretlige sager.

Den nationale strategi for bekæmpelse af korruption er ved at blive gennemført, men der er rapporteret om visse forsinkelser som følge af covid-19-pandemien. Efter de seneste politiske skandaler er efterforskningen af politisk korruption på højt plan blevet intensiveret. Anklagere, der arbejder med disse sager, er imidlertid blevet omtalt negativt fra politikeres side. Den specialiserede anklagemyndigheds rapporteringsforpligtelser er besværlige, hvilket fører til forsinkelser og har en negativ indvirkning på effektiviteten af efterforskningen til bekæmpelse af korruption. De seneste ændringer har dog til formål at mindske rapporteringsbyrden. Der er indført nye foranstaltninger til forebyggelse af korruption af embedsmænd og de øverste administrative funktioner. Foranstaltningerne til effektivt at imødegå integritetsmæssige risici for parlamentarikere er dog fortsat begrænsede, idet der ingen forpligtelse er til at oplyse om aktiver, interesser, gæld og passiver. Selv om der findes en retlig ramme for lobbyvirksomhed, er dens anvendelsesområde og de offentligt tilgængelige oplysninger fortsat begrænsede. Kontrollen med finansieringen af politiske partier giver fortsat anledning til bekymring.

De retlige rammer og de gunstige forhold for medierne er fortsat solide, og medietilsynsmyndighederne fungerer fortsat uafhængigt. Der er konstateret risici for mediepluralismen knyttet til manglen på en omfattende retlig ramme, der kan håndhæves, for så vidt angår aktindsigt og offentlige oplysninger. For at løse dette problem har regeringen foreslået en ny lov om fri adgang til oplysninger. Medierne modtager fortsat store beløb i form af udgifter til statslig annoncering, men der er stadig betænkeligheder med hensyn til rimeligheden og gennemsigtigheden af tildelingen heraf, potentiel politisk indflydelse i processen og utilstrækkelig afspejling af mediepluralisme. Den målrettede offentlige finansielle støtte til mediesektoren under covid-19-pandemien blev generelt betragtet som effektiv, men der blev rejst tvivl om den objektive fordeling. Selv om der er taget visse skridt til at forbedre journalisternes beskyttelse under protester, trues deres sikkerhed i stigende grad, navnlig på grund af chikane og intimidering på internettet.

Med hensyn til den demokratiske kontrol og balance er der taget skridt til at forbedre interessenternes og borgernes inddragelse i den politiske beslutningstagning. I forbindelse med covid-19-pandemien har den udøvende magt fået beføjelse til at handle ved bekendtgørelse på grundlag af specifik lovgivning med øget parlamentarisk kontrol siden efteråret 2020. Forfatningsdomstolen har spillet en vigtig rolle i forbindelse med prøvelsen af disse foranstaltninger, idet flere af dem er blevet annulleret, fordi de ikke er tilstrækkeligt begrundede. Ombudsmanden, som også har spillet en aktiv rolle i forbindelse med covid-19-

pandemien, forbereder sig på fornyet akkreditering som national menneskerettighedsinstitution. Regeringen har gjort en indsats for yderligere at udbygge dialogen med civilsamfundsorganisationer, navnlig ved at høre dem om den støtte, der blev bevilget til civilsamfundet under covid-19-pandemien.

I. RETSSYSTEMET

Det østrigske retssystem består af to adskilte grene. De almindelige domstole består af 115 distriktsdomstole, 20 regionale domstole, fire øverste regionale domstole og den øverste domstol. Siden 2014 har Østrig også haft et særskilt forvaltningsretligt system med 11 forvaltningsdomstole i første instans (ni regionale forvaltningsdomstole, en forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager og en forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager) samt den øverste forvaltningsdomstol¹. Forfatningsdomstolen sikrer forfatningsmæssig prøvelse af forbundslove og regionale love. Dommerudnævnelser foretages af den udøvende magt på grundlag af uforpligtende forslag fra personalepaneler bestående af dommere² eller en domstols plenarforsamling, som opstiller en rangordnet liste med tre kandidater til hver stilling³. Anklagemyndigheden er en retslig myndighed organiseret i en hierarkisk struktur under justitsministeren, som kan udstede både generelle instrukser og instrukser i individuelle sager⁴. Østrig deltager i Den Europæiske Anklagemyndighed. Advokater er registreret i et af de ni lokale advokatsamfund, som er offentligretlige selskaber og uafhængige, selvstyrede organer, der er organiseret inden for rammerne af forbundsadvokatsamfundet⁵.

Uafhængighed

Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er fortsat konstant meget høj og er blevet yderligere forbedret for virksomheder. Domstolenes og dommernes uafhængighed opfattes som "rimelig god" eller "meget god" af 83 % af den brede offentlighed og af 78 % af virksomhederne i 2021⁶. Samlet set har den brede offentligheds og virksomhedernes opfattelse af uafhængighed i løbet af de seneste fem år vist en konstant stigning med undtagelse af 2021, hvor den er faldet en smule for den brede offentlighed.

¹ Flere distriktsdomstole og regionale domstole er særlige domstole. Denne struktur stemmer ikke nødvendigvis overens med appelinstanser. Jf. CEPEJ (2021), Study on the functioning of judicial systems in the EU Member States.

² Der findes personalepaneler ved de regionale og øverste regionale domstole, den øverste domstol og forvaltningsdomstolene, som også er ansvarlige for forslag til lavere retsinstanser. Personalepanelerne består af præsidenten, vicepræsidenten og tre til fem andre medlemmer af retten, som vælges af deres kolleger. Forfatningens artikel 87, stk. 2-3, og servicelov for dommere og anklagere, artikel 25 til 49.

³ Før en kandidat bliver dommer ved en almindelig domstol, skal vedkommende først ansøge om en post som dommerfuldmægtig og fuldføre et uddannelsesforløb (normalt fire år). Dommerfuldmægtige udnævnes af den udøvende magt på anbefaling af en retspræsident for en øverste regional domstol. Efter uddannelsesforløbet kan de ansøge om en ledig stilling efter ovennævnte procedure. Servicelov for dommere og anklagere, artikel 1 til 24.

⁴ Lov om offentlige anklagere, artikel 8, 8a og 29-31.

⁵ Advokatkodeks, kapitel III og V.

⁶ Figur 48 og 50, EU's resultatavle for retlige anliggender 2021. Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er kategoriseret som følger: meget lav (under 30 % af de adspurgte opfatter retsvæsenets uafhængighed som rimelig god og meget god), lav (mellem 30 og 39 %), middel (40-59 %), høj (60-75 %), meget høj (over 75 %).

Der er ved at blive indledt en reform med henblik på at oprette en uafhængig forbundsanklagemyndighed under ledelse af en rigsadvokat. Efter bekendtgørelsen af 24. februar 2021 om at oprette en forbundsanklagemyndighed under en uafhængig rigsadvokat⁷ har justitsministeriet nedsat en arbejdsgruppe bestående af aktører fra retsvæsenet og eksperter, som mødes hver måned fra maj 2021 og vil undersøge forskellige forfatningsmæssige og juridiske spørgsmål i forbindelse med reformen. Gruppen forventes at fremlægge sine resultater i første halvdel af 2022, men har ikke fået til opgave at udarbejde et konkret udkast til lovgivningsmæssig tekst. Interessenter har gennem længere tid efterspurgt en reform af anklagemyndigheden⁸, da systemet med rapporteringsforpligtelser (se nedenfor) og justitsministerens ret til at give instrukser i individuelle sager til anklagere, herunder instrukser om ikke at retsforfølge sager, har været genstand for kritik⁹. Interessenter har fremhævet behovet for at sikre, at der med den planlagte reform indføres håndgribelige strukturelle garantier for at sikre, at den nye anklagemyndighed i praksis er uafhængig af enhver politisk indflydelse fra den udøvende eller den lovgivende magt¹⁰. Det er vigtigt at gennemføre reformen i samråd med alle relevante interessenter, og at den tager hensyn til europæiske standarder for anklagemyndighedens uafhængighed¹¹.

Der er ved at blive gennemført foranstaltninger med henblik på at nedbringe anklagernes rapporteringsforpligtelser over for den udøvende magt. I overensstemmelse med den hensigt i regeringsprogrammet, der allerede er nævnt i rapporten om retsstatssituationen 2020¹², har regeringen taget skridt til at reducere de rapporteringsforpligtelser for anklagemyndigheden, som anklagemyndigheden og interessenter i øjeblikket anser for at være besværlige og uforholdsmæssige (se også afsnit II)¹³. Som et første skridt blev en bekendtgørelse fra den øverste anklagemyndighed i Wien om underordnede anklagemyndigheders rapporteringsforpligtelser (i henhold til hvilke de var tvunget til at anmelde vigtige proceduremæssige skridt tre dage før fuldbyrdelsen) tilbagekaldt i marts 2021 på justitsministeriets anmodning (se også afsnit II)¹⁴. Desuden har justitsministeriet den 12. juni 2021 udstedt en revision af bekendtgørelsen om rapporteringsforpligtelser, som under visse omstændigheder ville indskrænke disse, såsom

⁷ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 3.

⁸ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 3-4, og navnlig: dommerforeningen og sammenslutningen af dommere og anklagere, Ressourcer på retsstatsområdet, s. 10-11, og anklagerforeningen, Forskrifter for anklagemyndigheden, s. 7.

⁹ Interessenterne har navnlig nævnt en risiko for, at det for offentligheden kan se ud, som om der udøves politisk indflydelse. Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 3-4.

¹⁰ Anklagerforeningen understreger helt konkret, at uafhængigheden bør sikres gennem udnævnelsesproceduren (med et forslag fra et udvælgelsespanel bestående af medlemmer af retsvæsenet), kvalifikationskriterierne, mandatets varighed og ikkefornyelige karakter og gennem passende ansvarlighedsmekanismer, der udelukker politisk indflydelse. Anklagerforeningen (2021), Rigsadvokaten — krav til en uafhængig instruksansvarlig. De har også udtrykt bekymring over omfanget af de parlamentariske kontrolbeføjelser over for anklagemyndigheden og understreget, at den ikke bør omfatte igangværende undersøgelser. Anklagerforeningen (2021), En rigsadvokat med respekt for magtens tredeling.

¹¹ Se navnlig Recommendation CM/Rec(2000)19 of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the Role of Public Prosecution in the Criminal Justice System og Venedigkommissionen (2010), CDL-AD(2010)040-e, Report on European Standards as regards the Independence of the Judicial System: Part II — the Prosecution Service.

¹² Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 4.

¹³ Jf. i den forbindelse Venedigkommissionen (2010), CDL-AD(2010)040-e, Report on European Standards as regards the Independence of the Judicial System: Part II — the Prosecution Service, artikel 28, 30-31; se også rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 4.

¹⁴ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 3.

fjernelse af forpligtelsen til at indgive informationsrapporter, hvis personer af almen interesse er ofre for kriminalitet¹⁵. Interessenter har imidlertid bemærket, at dette måske ikke i væsentlig grad vil mindske byrden for den centrale anklagemyndighed for retsforfølgelse af økonomisk kriminalitet og korrupsion, idet et stort antal af sagerne er sager af almen interesse, hvor forpligtelserne fortsat finder anvendelse¹⁶. Justitsministeren udstedte 22 instrukser i individuelle sager i 2020 og otte instrukser fra maj 2021¹⁷, som alle var i overensstemmelse med udtalelsen fra det uafhængige instruksråd¹⁸. Den næste rapport om instrukser forventes at blive forelagt parlamentet i sommeren 2021.

Der er indført en forpligtelse til at give feedback til personalepaneler i tilfælde af afvigelser fra deres anbefalinger om udnævnelse af dommere. I december 2020 trådte der ændringer af loven om dommere og anklagere i kraft. I den forbindelse kodificeres en forpligtelse for justitsministeren til at give skriftlig feedback til personalepaneler, som hovedsagelig består af dommere, der er valgt af deres kolleger¹⁹, hvis deres anbefaling om udnævnelse af dommere ikke følges. Herved får personalepaneler endvidere mulighed for at indsende en skriftlig tilbagemelding inden for to uger²⁰. Der blev også indført en tilsvarende proces for anklagere²¹. Dette svarer til elementer i en anbefaling fra Greco om at styrke inddragelsen af personalepaneler i udnævnelsesprocedurerne²². Greco har bemærket²³, at der stadig ikke er blevet inddraget personalepaneler i udvælgelsen af dommerfuldmægtige, og at udnævnelsesproceduren ikke er genstand for domstolsprøvelse. Personalepaneler (eller andre organer, der repræsenterer retsvæsenet) inddrages heller ikke i udvælgelsen af præsidenten og vicepræsidenten for den øverste domstol, hvilket er blevet kritiseret af den øverste domstol²⁴.

¹⁵ Bekendtgørelse af 12. juni 2021 om de nye bestemmelser om anklageres rapporteringsforpligtelser (*Erläss vom 12. Juni 2021 über die Neuregelung der staatsanwaltschaftlichen Berichtspflichten*).

¹⁶ I øjeblikket er ca. 40 % af WKStA's sager underlagt rapporteringsforpligtelser. Rapporteringsforpligtelserne gælder i øjeblikket for sager af almen interesse på grund af forbrydelsens art eller den pågældende person eller på grund af et grundlæggende juridisk spørgsmål, der endnu ikke er løst. Lov om anklagemyndigheden (*Staatsanwaltschaftsgesetz*), artikel 8.

¹⁷ Oplysninger udleveret af justitsministeriet i forbindelse med landebesøget i Østrig.

¹⁸ Instruksrådet ("*Weisungsrat*") er et uafhængigt rådgivende råd for ministerens instrukser, der har til opgave at afgive en uforpligtende udtalelse om alle instrukser i individuelle sager (samt visse andre typer instrukser), inden de udstedes. Lov om anklagemyndigheden (*Staatsanwaltschaftsgesetz*), artikel 29 b-c.

¹⁹ Jf. fodnote 2.

²⁰ Ifølge regeringen kræves dette både i tilfælde af en afvigelse fra den foreslåede rangorden eller i tilfælde af, at der vælges en kandidat, der ikke er opført på listen. Jf. servicelov for dommere og anklagere (*Richter und Staatsanwaltsdienstgesetz*), artikel 33a.

²¹ Servicelov for dommere og anklagere (*Richter und Staatsanwaltsdienstgesetz*), artikel 180.

²² GRECO Fourth Evaluation Round — anbefaling xi (der var på tidspunktet for vedtagelsen af Greco-rapporten ikke vedtaget ændringer endnu). Se også Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: Independence, efficiency and responsibilities, punkt 47. Se i den forbindelse endvidere Domstolens dom af 20. april 2021, sag C-896/19, Republika, ECLI:EU:C:2021:311, præmis 71.

²³ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling x, punkt 27-32. Dommerforeningen og sammenslutningen af dommere og anklagere, Ressourcer på retsstatsområdet, s. 10-11, sammenslutningen af dommere ved forvaltningsdomstole, dagsorden for forvaltningsdomstolene 2022, s. 3-5.

²⁴ Den øverste domstol er af den opfattelse, at dette er i strid med kravene i den østrigske forfatning, selv om forfatningsdomstolen i 1979 fandt, at den var forenelig med forfatningen på grund af mangeårige historiske traditioner, hvilket diskuteres blandt dommere. Bidrag fra Østrigs øverste domstol til rapporten om retsstatssituationen 2021. Se i den henseende Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities, punkt 47, og Europarådets rådgivende dommerkomité's Opinion No. 19 (2016) on the role of court presidents, punkt 38:

Der er fortsat visse betænkeligheder med hensyn til ansættelser ved forvaltningsdomstole, navnlig med hensyn til udnævnelsen af retspræsidenter og -vicepræsidenter²⁵. Det er fortsat generelt den udøvende magts ansvar at udnævne vicepræsidenter og præsidenter ved de regionale forvaltningsdomstole, uden konsekvent inddragelse af retsvæsenet, som allerede bemærket i rapporten om retsstatssituationen 2020²⁶. I marts 2021 gentog Greco sine anbefalinger vedrørende en stærkere inddragelse af personalepaneler i udnævnelser af dommere, herunder for (vice-)præsidenter ved forvaltningsdomstole²⁷. Interessenter²⁸ understreger fortsat, at den manglende konsekvente retlige inddragelse i disse udnævnelser kombineret med præsidenternes brede beføjelser og pligter giver anledning til bekymring med hensyn til europæiske standarder²⁹. Regeringen og præsidentkonferencen for forvaltningsdomstolene har præciseret, at der i flere delstater er nedsat særlige udvalg ved lov eller i praksis med henblik på at udarbejde forslag til udnævnelser³⁰, men at disse ikke nødvendigvis inddrager (et flertal af) dommere. Der er også behov for at harmonisere rekrutteringskravene for dommere ved forvaltningsdomstolene, som reguleres særskilt for hver regional forvaltningsdomstol³¹. I henhold til Europarådets anbefalinger bør en uafhængig og kompetent myndighed, der i væsentlig grad kommer fra retsvæsenet, have beføjelse til at fremsætte anbefalinger eller afgive udtalelser, som den udøvende magt følger i praksis, hvis den udøvende magt træffer afgørelser om udvælgelse af dommere³².

Der træffes foranstaltninger til at forbedre integritetsrammen for dommere og anklagere. Efter vedtagelsen af retningslinjer for overholdelse af reglerne for alle ansatte i retsvæsenet i 2019³³ er domstolene og anklagemyndigheden i færd med at indføre et omfattende system til forvaltning af overholdelsen, som vil omfatte oprettelse af regionale overvågningsansvarlige, der fungerer som kvikskranker for overholdelsesspørgsmål, der rejses af alle ansatte i retsvæsenet³⁴. Der er indført et e-læringsprogram, der fokuserer på spørgsmål vedrørende interessekonflikter, og som allerede er gennemført af mere end 1 400 medarbejdere³⁵. Greco har hilst udarbejdelsen af retningslinjerne for overholdelse af reglerne

"Procedurerne for udnævnelse af retspræsidenter bør følge samme fremgangsmåde som valg og udnævnelse af dommere".

²⁵ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 2-3.

²⁶ Ibid.

²⁷ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling x og xi, punkt 27-37.

²⁸ Bidrag fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021.

²⁹ Europarådets rådgivende dommerkomité's Opinion No. 19 (2016) on the role of court presidents, punkt 38, og Recommendation Rec(2010)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe, punkt 47.

³⁰ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 20-21, og skriftligt bidrag fra justitsministeriet i forbindelse med landebesøget. Se også Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 3, fodnote 10 og 11.

³¹ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling ix; sammenslutningen af dommere ved forvaltningsdomstole, Dagsorden for forvaltningsdomstolene 2022, s. 3-5. Bidrag fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021.

³² Da det ikke er nødvendigt at vælge (vice-)præsidenter ved forvaltningsdomstolene blandt de udpegede administrative dommere, kan udnævnelsen til retspræsident anses som en udnævnelse til dommer. Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities, punkt 47.

³³ Disse retningslinjer henvender sig til både ansatte i justitsministeriet og ved domstole, anklagemyndigheder og fængselssystemet, og de er tilgængelige online på: <https://www.justiz.gv.at/home/justiz/compliance~79b.de.html>.

³⁴ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 17.

³⁵ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 16-17.

og overvågningsansvarlige velkommen, men understreget behovet for at præcisere den fortrolige rådgivning, som dommere og anklagere har adgang til i etiske spørgsmål³⁶. Desuden bemærker interessenter, at retningslinjerne for overholdelse af reglerne blev fastlagt af den udøvende magt og ikke af selve retsvæsenet³⁷, og at der ikke er udarbejdet en etisk kodeks for dommere ved forvaltningsdomstole. Greco bemærker endvidere, at der indtil videre ikke er indført et system med periodiske vurderinger i Østrig³⁸.

Kvalitet

Der er afsat yderligere ressourcer til domstolene og anklagemyndigheden, men der er stadig udfordringer ved forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager. Efter de yderligere stillinger, der blev bevilget i 2020, blev budgettet til retsvæsenet igen forhøjet i 2021, herunder er der sikret yderligere midler i forbindelse med virkningerne af covid-19-pandemien³⁹, samtidig med at ansættelsesprocessen til de fleste af de oprettede yderligere stillinger er blevet afsluttet⁴⁰. Østrig bruger ca. 0,28 % af BNP på sit retssystem⁴¹. Selv om dette øgede budget imødekommer de bekymringer, som blev tilkendegivet af interessenter og i en undersøgelse fra justitsministeriet vedrørende tidligere nedskæringer i retssystemets budget⁴², bekræfter en revision, som revisionsretten offentliggjorde i januar 2021⁴³, at der fortsat er udfordringer med hensyn til ressourcerne i forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager⁴⁴, navnlig med hensyn til meget lave niveauer af domstolspersonale i forhold til andre domstole⁴⁵ (kun ca. 0,25 retspersonalestilling pr. dommer) og en række ubesatte stillinger for dommere⁴⁶. Denne situation har endvidere ført til et betydeligt efterslæb i behandlingen af sagerne. Revisionsretten har rettet en række anbefalinger til forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager og finansministeriet, bl.a. om at reducere de administrative byrder for dommere for at gøre det muligt at gøre fremskridt med hensyn til at reducere efterslæb og sagsbehandlingstider⁴⁷.

³⁶ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling xiv og xviii, punkt 45-46 og 64-65

³⁷ Bidrag fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021.

³⁸ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling xii. Se i den henseende også Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities, punkt 58.

³⁹ I 2021 blev der tilført 65,763 mio. EUR (inklusive straffesystemet) (herunder 4,439 mio. EUR i forbindelse med covid-19-pandemien). Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 7.

⁴⁰ I 2020 blev der oprettet ti yderligere stillinger som dommere, 40 anklagerstillinger og 100 retspersonalestillinger. Skriftligt bidrag udleveret af justitsministeriet i forbindelse med landebesøget i Østrig; Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 4-5.

⁴¹ Figur 30, EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

⁴² Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 4.

⁴³ Revisionsretten (2021), forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager.

⁴⁴ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 5.

⁴⁵ Rapporten viser, at der til sammenligning f.eks. ved forbundsdomstolen i forvaltningsretlige sager i gennemsnit er 1,6 retspersonalestillinger pr. dommer, jf. s. 51.

⁴⁶ Både forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager (jf. revisionsretten (2021), s. 3) og interessenter har påpeget, at offentliggørelser vedrørende ledige stillinger i retsvæsenet kræver finansministerens godkendelse, hvilket kan skabe forsinkelser i praksis. Interessenter mener ikke, at dette er i overensstemmelse med de nationale regler for ordinære dommere. Input fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021.

⁴⁷ Revisionsretten (2021), forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager, s. 65-66.

Der er ved at blive gennemført ændringer for at nedbringe retsafgifterne på specifikke områder. Som anført i rapporten om retsstatssituationen 2020 betragter interessenter høje retsafgifter i Østrig som en mulig udfordring for adgangen til domstolsprøvelse⁴⁸. Der er gennemført en række foranstaltninger til nedbringelse af retsafgifterne på specifikke områder, herunder i forbindelse med private retssager⁴⁹. Selv om retsafgifterne som led i den globale reform af fuldbyrdsprocedurerne, der blev vedtaget i april 2021, er blevet forhøjet, er visse proceduremæssige skridt, der kræver et gebyr, samtidig blevet reduceret⁵⁰. Visse andre specifikke foranstaltninger vedrørende retsafgifter, f.eks. i forbindelse med civile retssager, er under udarbejdelse⁵¹. På nuværende tidspunkt er der ikke planer om en generel evaluering af ordningen for retsafgifter⁵². I 2020 faldt indtægterne fra retsafgifter som følge af covid-19-pandemien, og justeringen for inflation blev midlertidigt udsat til maj 2021, hvilket reducerede afgifternes del af retsvæsenets budget⁵³, som dog stadig er høj. Interessenter peger navnlig på manglen på et loft over retsafgifter i sager af høj værdi og de automatiske inflationsjusteringer som potentielle hindringer for adgang til domstolsprøvelse⁵⁴.

Der er blevet udviklet tilbud om grunduddannelse af dommere ved forvaltningsdomstolene. Siden 2020 har det østrigske akademi for forvaltningsdomstolene⁵⁵ tilbudt et uddannelsesprogram for nyudnævnte dommere ved forvaltningsdomstolene med moduler om sagsbehandling, faglig etik, tjenestelovgivning for dommere og digital retspleje⁵⁶. Mens dommere ved de almindelige domstole og anklagere gennemgår en omfattende fireårig uddannelse forud for tjenesten⁵⁷, ansættes dommere ved forvaltningsdomstolene efter mindst fem års erhvervserfaring⁵⁸. Imidlertid er grunduddannelse for nyudnævnte dommere ved forvaltningsdomstole ikke påkrævet i henhold til loven⁵⁹, hvilket er blevet kritiseret af interessenter⁶⁰. Det er endvidere blevet

⁴⁸ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 5.

⁴⁹ Som en del af loven om hadefuld tale på internettet (*Hass-im-Netz-Bekämpfungsgesetz*) som vedtaget den 23. december 2020.

⁵⁰ *Gesamtreform des Exekutionsrechts*, vedtaget den 22. april 2021. Nationalrat (2021), Nationalrat beschließt umfassende Reform des Exekutionsrechts, https://www.parlament.gv.at/PAKT/PR/JAHR_2021/PK0480/index.shtml.

⁵¹ Oplysninger udleveret af justitsministeriet i forbindelse med landebesøget i Østrig.

⁵² Mens der i det tidligere regeringsprogram var planlagt en omfattende evaluering, indeholder programmet for 2020-24 kun en forpligtelse til at evaluere retsafgifter og en kommende nedsættelse af retsafgifter, herunder for private retssager og appelsager vedrørende retsmidler. Regeringsprogram for 2020-2024, s. 22.

⁵³ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 7.

⁵⁴ Bidrag fra det østrigske advokatsamfund til rapporten om retsstatssituationen 2021 og oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig. Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 5.

⁵⁵ Oprettet af præsidentkonferencen for forvaltningsdomstolene, den øverste forvaltningsdomstol, Johannes Kepler Universität Linz og Wirtschaftsuniversität Wien i 2017.

⁵⁶ Det østrigske akademi for forvaltningsdomstolene, Opstartsfasen for nyudnævnte dommere.

⁵⁷ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 8. Se også fodnote 3.

⁵⁸ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 21.

⁵⁹ Bidrag fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 8.

⁶⁰ Se i den henseende Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities, punkt 56-57; Europarådets rådgivende dommerkomité's Opinion No. 4 (2003) on appropriate initial and in-service training for judges at national and European levels og punkt 8 i Europarådets Magna Carta of Judges. Bidrag fra sammenslutningen af østrigske dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 7-9.

anbefalet, at der indføres et årligt program for efteruddannelse af alle dommere og anklagere, som navnlig skal omfatte integritetsrelaterede elementer⁶¹.

Der gøres en indsats for yderligere at fremme digitaliseringen af retsvæsenet. Det generelle niveau for digitalisering af retsvæsenet er højt, idet der er blevet indført procedureregler for anvendelse af digitale værktøjer i civil-, straffe- og forvaltningsretlige sager⁶², og idet domstolene og anklagemyndigheden i høj grad benytter digitale og elektroniske kommunikationsværktøjer⁶³. Der findes mange digitale løsninger til at indlede og følge retssager på det civil-, forvaltnings- og strafferetlige område⁶⁴. Som allerede bemærket i rapporten om retsstatssituationen 2020⁶⁵ gør Østrig yderligere fremskridt med gennemførelsen af "Justice 3.0"-projektet, som sigter mod fuldt ud at gå over til elektroniske filer senest i 2025. Fra juni 2021 sikres der fuld digitalisering af sager ved 56 domstole, ni anklagemyndigheder samt den øverste domstol og rigsadvokaturen⁶⁶. De næste milepæle er den eksklusive brug af digitale filer i alle anklagemyndigheder inden midten af 2022 og i alle nye civile retssager inden midten af 2023⁶⁷. Den nye "JustizOnline"-platform, der blev lanceret i november 2020, giver borgerne et konsolideret sted til at få adgang til tjenester, herunder indgivelse af elektroniske ansøgninger eller søgning i sagsmapper, og den yder støtte til brugerne ved hjælp af et chatbot-værktøj⁶⁸. Regeringen er også i færd med at indføre et nyt omfattende digitalt resultatbaseret rapporteringssystem med resultatdata om domstole og anklagemyndigheder, som vil blive offentliggjort på *JustizOnline*⁶⁹. I forbindelse med covid-19-pandemien er der truffet proceduremæssige foranstaltninger for at gøre det muligt at anvende videokonferencesystemer, både på det civil- og strafferetlige område, i henhold til et "trafiklyssystem"⁷⁰.

Effektivitet

Retssystemet fungerer fortsat effektivt, og der er sket forbedringer med hensyn til forvaltningsretlige sager⁷¹. Den gennemsnitlige tid, det tager at bilægge tvister i handelsretlige sager, ligger fortsat på et lavt niveau (137 dage i 2019 sammenlignet med 138 i 2018) med en stabil gennemførelsesprocent på 100,4 % og et lavt antal verserende sager, hvilket viser, at retssystemet håndterer sine sager effektivt i denne henseende⁷². For så vidt angår forvaltningsretlige sager viser effektivitetsindikatorer yderligere forbedringer, navnlig med hensyn til gennemførelsesprocenten (110,7 % i 2019 sammenlignet med 89,7 % i 2018) og antallet af verserende sager, som er faldet, men generelt stadig er højt (0,8 sager pr. 100

⁶¹ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling xix.

⁶² Figur 41, EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

⁶³ Figur 42-44, EU's resultattavle for retsområdet 2021.

⁶⁴ Nogle af de resterende mangler vedrører brugernes mulighed for at få adgang til de elektroniske sagsmapper i igangværende og afsluttede sager, navnlig i forvaltningsretlige sager. Figur 45- 46, EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

⁶⁵ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 5.

⁶⁶ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 9.

⁶⁷ Oplysninger udleveret af justitsministeriet i forbindelse med landebesøget i Østrig.

⁶⁸ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 9. Tilgængelig på: <https://justizonline.gv.at/>

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ OHCHR (2021), Questionnaire on the impact of the COVID-19 pandemic on the administration of justice and the free and independent exercise of the legal profession.

⁷¹ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 5-6.

⁷² Figur 6, 11 og 14 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

indbyggere i 2019 sammenlignet med 0,9 i 2018)⁷³. Den gennemsnitlige tid til at behandle forvaltningsretlige sager (440 dage) er dog fortsat forholdsvis lang⁷⁴.

II. RAMME FOR BEKÆMPELSE AF KORRUPTION

Gennemførelsen af den nationale strategi for bekæmpelse af korruption og de foranstaltninger, der er planlagt i handlingsplanen for 2019-2020, er i gang. De myndigheder, der er involveret i bekæmpelsen af korruption, omfatter forbundsjustitsministeriet, den centrale anklagemyndighed for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft — WKStA*), forbundsindenrigsministeriet og forbundskontoret for bekæmpelse af korruption (BAK) og efterretningstjenesten i strafferetlige sager (BK). Revisionsretten har til opgave at revidere og rapportere om den økonomiske forvaltning på nationalt og lokalt plan, herunder om aspekter vedrørende bekæmpelse af korruption, samt at overvåge de politiske partiers finanser. Den retlige ramme omfatter relevante bestemmelser i straffeloven og strafferetsplejeloven og omfatter specifik lovgivning om korruption⁷⁵. Dette omfatter også sager, der involverer udenlandske embedsmænd.

Ekspert og virksomhedsledere opfatter fortsat graden af korruption i den offentlige sektor som relativt lav. I Transparency Internationals korruptionsindeks for 2020 scorer Østrig 76/100 og ligger nr. 5 i EU og nr. 15 på verdensplan⁷⁶. Opfattelsen af korruption har ligget relativt stabilt⁷⁷ gennem de seneste fem år⁷⁸.

Den nationale strategi for bekæmpelse af korruption er ved at blive gennemført, men der er registreret visse forsinkelser som følge af covid-19-pandemien. Den nationale strategi for bekæmpelse af korruption⁷⁹ blev vedtaget i 2018 og ledsages af en handlingsplan, der blev vedtaget 16. januar 2019, og som dækker årene 2019-2020⁸⁰. Hovedformålet med strategien og handlingsplanen for 2019-2020 er at øge og sikre integriteten og gennemsigtigheden inden for forvaltning, politik og erhvervsliv. Koordineringsorganet for bekæmpelse af korruption besluttede at forlænge cyklussen for gennemførelse og revision af strategien og handlingsplanen. Det rapporteres, at foranstaltningerne for 2019 er blevet gennemført, men de foranstaltninger, der er planlagt for 2020, er blevet forsinket, da de fleste af dem vedrørte konferencer, møder og kurser, som ikke kunne afholdes under covid-19-pandemien⁸¹. Ikke desto mindre blev der i stedet iværksat nogle nye aktiviteter, f.eks.

⁷³ Figur 8, 12 og 15 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

⁷⁴ Dette omfatter forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager, der som nævnt ovenfor står over for særlige problemer med hensyn til sagsbehandlingstiden.

⁷⁵ Relevant lovgivning omfatter: forbundsloven om oprettelse og organisation af forbundskontoret for bekæmpelse af korruption, forbundsloven om juridiske personers ansvar for strafbare handlinger og forbundsloven om udlevering og gensidig bistand i straffesager.

⁷⁶ Transparency International, Corruption Perceptions Index 2020 (2021), s. 2-3. Opfattelsen af korruption er kategoriseret som følger: lav (opfattelsen af korruption blandt eksperter og virksomhedsledere i den offentlige sektor er over 79), relativt lav (79-60), relativt høj (59-50), høj (under 50).

⁷⁷ I 2015 lå tallet på 76, mens det i 2020 er på 76. Tallet stiger/falder betydeligt, når det ændres med mere end 5 point, forbedres/forringes (ændringer på 4-5 point), ligger relativt stabilt (ændres med 1-3 point) gennem de seneste fem år.

⁷⁸ Oplysningerne fra Eurobarometerundersøgelsen om borgere og virksomheders opfattelse af og erfaringer med korruption som indberettet sidste år opdateres hvert andet år. Det seneste datasæt er fra den særlige Eurobarometerundersøgelse 502 (2020) og Flash Eurobarometer-undersøgelse 482 (2019).

⁷⁹ https://www.bak.gv.at/301/praevention_edukation/anti_korruptionsstrategie/files/NAKS_Web.pdf.

⁸⁰ https://www.bak.gv.at/bmi_documents/2286.pdf.

⁸¹ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 15.

individuel rådgivning pr. e-mail og telefon om forespørgsler om overholdelse og integritet modtaget fra netværket af integritetsansvarlige (NIO)⁸². Desuden registrerede netværket en stigning på 60 % i antallet af ansøgninger om medlemskab blandt offentligt ansatte i 2020⁸³.

Efterforskningen af korruption på højt plan er blevet intensiveret, mens de enkelte anklagere har været genstand for negativ offentlig omtale fra politikeres side. Langt størstedelen af alle omfattende efterforskninger i Østrig foretages af den centrale anklagemyndighed for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption⁸⁴. Efter højtprofilerede politiske skandaler har kontoret intensiveret sin efterforskning af politisk korruption på højt plan. Anklagere med ansvar for nogle af de mest synlige sager har været genstand for negativ offentlig omtale fra regeringsrepræsentanters side⁸⁵. Dette er blevet kritiseret af forbundspræsidenten⁸⁶ og af retlige sammenslutninger, som bemærkede, at sådanne offentlige udtalelser er skadelige for offentlighedens opfattelse af retsvæsenets uafhængighed⁸⁷. Forbundskontoret for bekæmpelse af korruption, der udfører politiefterforskning og samarbejder med den centrale anklagemyndighed for økonomisk kriminalitet og korruption, registrerede i 2020 32 nye sager om påstået korruption. Ifølge et udkast til lovforslag, der blev sendt i offentlig høring i marts 2021⁸⁸, ville der ikke længere blive givet tilladelse til ransagninger på stedet hos de offentlige myndigheder, idet den centrale anklagemyndighed for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption i stedet skulle indgive en anmodning om "administrativ bistand" til fremskaffelse af dokumenter og bevismateriale. Anklagemyndigheden og interessenter gav udtryk for betænkeligheder med hensyn til denne bestemmelses negative indvirkning på muligheden for at indsamle bevismateriale, hvilket kan påvirke effektiviteten af efterforskninger til bekæmpelse af korruption⁸⁹. Efter gennemgang og analyse af alle svar på de offentlige høringer og et ekspertmøde med interessenter er der blevet fremsat et revideret lovforslag⁹⁰.

Besværlige rapporteringsforpligtelser for anklagere fører til forsinkelser og har en negativ indvirkning på effektiviteten af efterforskningen til bekæmpelse af korruption⁹¹. Anklagerne ved den centrale anklagemyndighed for bekæmpelse af økonomisk

⁸² NIO er et initiativ fra forbundskontoret for bekæmpelse af korruption (BAK) til fremme af bevidstheden om integritetsprincipperne, og dets medlemmer omfatter delstater, kommuner og statsejede virksomheder. Det har til formål at uddanne interesserede embedsmænd til at blive integritetseksperter i den offentlige forvaltning.

⁸³ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 15.

⁸⁴ Omkring 35 % af alle igangværende efterforskninger hos WKStA er omfattende sager, og den udfører 70 % af de samlede omfattende sager.

⁸⁵ Jf. Der Standard (2021) <https://images.derstandard.at/2021/02/21/Schreiben-des-Bundeskanzlers-als-PDF-Datei.pdf> og Kurier (2020) <https://kurier.at/politik/inland/defizite-bei-korruptionsbekaempfern-kurz-ruft-zurundem-tisch/400746720>.

⁸⁶ Se videoudtalelse fra den 21. maj 2021, <https://www.bundespraesident.at/aktuelles/detail/statement>. Justitsministeren har også udtalt sig herom.

⁸⁷ Se dommerforeningen (2021), Et langt år <https://richtervereinigung.at/wp-content/uploads/delightful-downloads/2021/03/Editorial-03-2021-1.pdf>. Senest har dommerforeningen beklaget en tendens til politiserede angreb på retsvæsenet; <https://www.derstandard.at/story/2000126684223/richterpraesidentin-matejka-angriffe-auf-justiz-sehr-oft-grenzueberschreitend>.

⁸⁸ Høringsperioden udløb den 7. maj 2021, og regeringen vil nu gennemgå forslaget, inden det forelægges for parlamentet https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVII/ME/ME_00104/index.shtml.

⁸⁹ Se f.eks. den øverste domstols udtalelse i den offentlige høring, hvori det konkluderes: at hvis formålet med den foreslåede bestemmelse ikke er at forebygge strafferetlig forfølgelse i almindelighed generelt og bekæmpelse af korruption i særdeleshed, kan en revision (af forslaget) ikke undgås.

⁹⁰ https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVII/I/I_00937/index.shtml

⁹¹ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig.

kriminalitet og korruption (WKStA) skal i henhold til en skærpet forpligtelse, der blev indført i 2019, rapportere til den øverste anklagemyndighed i Wien tre arbejdsdage i forvejen, inden der indledes proceduremæssige skridt. WKStA påpegede, at disse yderligere rapporteringsforpligtelser er besværlige og kan føre til forsinkelser i efterforskningen⁹², da omkring 40 % af deres sager er underlagt omfattende rapporteringsforpligtelser⁹³. Antallet af rapporter er steget betydeligt i de seneste år (fra 1 100 i 2017 til 1 957 i 2018 og 2 299 i 2019)⁹⁴. For at løse disse problemer vedtog justitsministeriet i marts 2021 en ny bekendtgørelse, som delvist lempede rapporteringsforpligtelserne, og som præciserede, at anklagemyndigheden ikke behøver at rapportere om vigtige proceduremæssige skridt, inden fuldbyrdelsen påbegyndes. Der er planlagt tilsvarende ændringer af loven om anklagemyndigheden i 2021⁹⁵ (se også afsnit I). Der er for nylig udstedt en revision af bekendtgørelsen om rapporteringsforpligtelser.

Der mangler at blive gennemført en reform af reglerne om finansiering af politiske partier, herunder revisionsrettens rolle. Som bemærket i rapporten om retsstatssituationen 2020 har den østrigske revisionsret begrænsede revisionsbeføjelser, og dens eneste undersøgelsesbeføjelse omfatter en kontrol af rigtigheden af de politiske partiers regnskaber⁹⁶. I en nylig rapport kritiserede revisionsretten ordningen for støtte til uddannelsesorganer i de politiske partier, der er repræsenteret i parlamentet, og anbefalede fuld revision og sanktionsrettigheder for revisionsretten⁹⁷. Selv om regeringen i regeringsprogrammet for 2020-2024⁹⁸ forpligtede sig til at gennemføre reformer for at styrke kontrollen med finansieringen af politiske partier, er der endnu ikke taget konkrete skridt i denne henseende. Ifølge interessenter og revisionsretten bør reformerne omfatte yderligere kontrol- og undersøgelsesbeføjelser for revisionsretten med ansvar for overvågning af partifinansiering, herunder større gennemsigtighed og ansvarlighed i rapporteringsprocessen samt en gennemgang af sanktionssystemet⁹⁹.

Foranstaltningerne til effektivt at imødegå integritetsrisici for parlamentsmedlemmer er fortsat begrænsede¹⁰⁰. Parlamentsmedlemmer er ikke forpligtet til offentligt at indberette deres aktiver, interesser, gæld, passiver eller andre økonomiske interesser, herunder virksomhedsinvesteringer. Desuden findes der ingen overvågnings- og sanktionsmekanismer til kontrol af angivelsernes nøjagtighed, når de offentliggøres på frivillig basis¹⁰¹. Desuden er

⁹² Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig. I et eksempel vedrørende en fremtrædende sag, som også er under parlamentarisk behandling, rapporterede den centrale anklagemyndighed for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption, at efterforskningsopgaver kun udgjorde 50 % af den tid, anklagemyndigheden brugte på sagen, mens de resterende 50 % var forbundet med opfyldelse af rapporteringsforpligtelser.

⁹³ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig.

⁹⁴ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig.

⁹⁵ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 3.

⁹⁶ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig.

⁹⁷ Revisionsretten (2019), Rapport om uddannelsesorganer i politiske partier (*Bildungseinrichtungen der politischen Parteien*).

⁹⁸ Den østrigske regering (2020), Regeringsprogrammet for 2020-2024.

⁹⁹ Revisionsretten modtager originale og direkte kontrol- og inspektionsrettigheder i tilfælde af specifikke indikationer med henblik på at fastslå fuldstændigheden og rigtigheden af partiernes rapport og overholdelsen af partiloven. Den har endvidere ret til til enhver tid at handle og undersøge, om der er begrundet mistanke om overtrædelse af loven om politiske partier.

¹⁰⁰ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 9.

¹⁰¹ I henhold til en aftale mellem alle politiske partier i nationalrådet og forbundsrådet, der blev vedtaget henholdsvis den 24. og den 30. marts 2021, kan inkompatibilitetsudvalget i nationalrådet og forbundsrådet dog anmode parlamentsmedlemmerne om at fremlægge yderligere oplysninger eller beviser vedrørende

parlamentsmedlemmer ikke afskåret fra at bestride eksterne stillinger eller ledelses- og bestyrelsesposter. Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (Greco) understregede Østrigs lave grad af overholdelse af reglerne, når det gælder anbefalingerne om forebyggelse af korruption blandt parlamentsmedlemmer, dommere og anklagere¹⁰².

Der er blevet iværksat nye foranstaltninger til forebyggelse af korruption af embedsmænd og de øverste administrative funktioner. Den 18. november 2020 vedtog ministerrådet en ny adfærdskodeks for forebyggelse af korruption i den offentlige forvaltning¹⁰³. Denne kodeks indeholder instrukser til offentligt ansatte og ledere om, hvordan de skal håndtere forsøg på bestikkelse, gaver og invitationer, whistleblowing, lobbyvirksomhed, samt eksempler på adfærd, der overholder reglerne, og adfærd, der ikke gør. Desuden indeholder kodeksen oplysninger om håndtering af rapporteringsforpligtelser ved sekundære ansættelses- og foreningsaktiviteter, og den forklarer databeskyttelses- og fortrolighedskrav. En ny forbundsdisciplinærmyndighed, som officielt påbegyndte sit arbejde den 1. oktober 2020, eller i nogle tilfælde en fælles disciplinærkommission, der er nedsat under parlamentsadministrationen, har kompetence til at træffe disciplinære afgørelser og træffe afgørelse om suspendering af føderale embedsmænd¹⁰⁴. Disciplinære foranstaltninger i henhold til den disciplinærlov, der gælder for føderale embedsmænd, er irettesættelser, små eller store bøder og afskedigelse. Med hensyn til føderale kontraktansatte er personalemyndigheden kompetent til at træffe disciplinære foranstaltninger såsom irettesættelser, opsigelse af kontrakter og afskedigelse. Hvad angår reglerne for tiden efter regeringsmedlemmers ansættelse blev der den 22. februar 2021 fremlagt et ministerielt forslag, der har til formål at indføre en treårig karenperiode for regeringsmedlemmer, inden de kan blive medlemmer af eller suppleanter til forfatningsdomstolen i tre år¹⁰⁵.

Lovgivningen om lobbyvirksomhed er under behandling. Som bemærket i rapporten om retsstatssituationen 2020 er der indført en retlig ramme for lobbyvirksomhed, men både dens anvendelsesområde¹⁰⁶ og de oplysninger, der gøres offentligt tilgængelige i lobbyregistret, er begrænsede¹⁰⁷. Revisionsretten anbefaler, at der foretages en evaluering af loven om lobbyvirksomhed for at undersøge, hvordan internationale standarder for lobbyvirksomhed kan tages mere nøje i betragtning, herunder indførelse af et lovgivningsmæssigt fodaftryk¹⁰⁸.

deres erhvervsaktiviteter, aktiver eller aktier i selskaber, deres ledende stillinger eller deres ansættelse hos en regional myndighed, for så vidt der gælder en rapporterings- eller oplysningspligt.

¹⁰² GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report.

¹⁰³ Verhaltenskodex zur Korruptionsprävention im öffentlichen Dienst "Die VerANTWORTung liegt bei mir – EINE FRAGE DER ETHIK"; oeffentlicherdienst.gv.at.

¹⁰⁴ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 20.

¹⁰⁵ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 14. I den forbindelse har interessenter peget på en sag om tidligere justitsminister og tidligere dommer ved forfatningsdomstolen, der nu efterforskes i forbindelse med aktiviteter i hans embedsperiode som minister, hvilket giver anledning til bekymring over opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed. Bidrag fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2021.

¹⁰⁶ Kun specialiserede lobbyvirksomheder, interne lobbyister, selvstyrende organer og interessegrupper ("*Interessenverbände*") skal registreres, og individuelle kontakter skal ikke indberettes, som anført i rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 9.

¹⁰⁷ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig.

¹⁰⁸ Det østrigske parlament, "Bericht des Rechnungshofes betreffend Lobbying- und Interessenvertretungs-Register – Reihe BUND 2019/45 (III-65 d.B.)".

Justitsministeriet nedsatte i efteråret 2020 en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulige forbedringer af den retlige ramme¹⁰⁹.

Whistleblowerværktøjet anvendes i stigende grad. I 2013 blev der i Østrig indført et whistleblowerværktøj, som drives af den centrale anklagemyndighed for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korrupsion. Data fra den 31. december 2020 viser, at der er blevet indberettet over 10 945 potentielle strafbare handlinger i systemet. Kun en meget lille andel blev indberettet uden begrundelse (under 5 %). Omkring 40 % af rapporterne blev videresendt til andre kompetente myndigheder, hovedsagelig finanspolitiske myndigheder, med henblik på opfølgning¹¹⁰.

Covid-19-pandemien har påvirket forebyggelsesaktiviteterne og øget risikoen for korrupsion i visse sektorer. Foranstaltningerne i den nationale strategi for bekæmpelse af korrupsion kunne kun delvis gennemføres. Eksempelvis kunne de aktiviteter, som forbundskontoret for bekæmpelse af korrupsion gennemførte gennem sit netværk af integritetsansvarlige, ikke gennemføres fuldt ud, da alle traditionelle former for klasseundervisning måtte sættes på pause¹¹¹. Ikke desto mindre blev der arrangeret videndeling for netværket af integritetsansvarlige (NIO) via alternative kanaler (NIO-webstedet, e-mail, bilaterale kontakter med NIO-medlemmer osv.). Revisionsretten har iværksat offentlige revisioner i forbindelse med covid-19-pandemien, som fokuserede på centrale risikoområder, herunder støtteforanstaltningernes opbygning og finansielle anvendelsesområde. Anklagemyndigheder fremhævede indkøb af sundhedsudstyr og -materiale som et specifikt risikoområde¹¹². Interessenter pegede på, at det var tilladt at bruge store beløb i forbindelse med indkøbsprocedurer under nødretstilstanden, idet der gjaldt begrænsede krav om gennemsigtighed¹¹³.

III. MEDIEPLURALISME OG MEDIEFRIHED

Ytringsfriheden og de statslige myndigheders pligt til at give adgang til oplysninger er nedfældet i forfatningen. Afledt ret garanterer journalisters ret til at beskytte deres kilders fortrolighed¹¹⁴ og regulerer myndigheders forpligtelse til at offentliggøre oplysninger for offentligheden¹¹⁵. Tilsynsmyndighederne for audiovisuelle medietjenester, dvs. den østrigske kommunikationsmyndighed (*KommAustria*) og den østrigske tilsynsmyndighed for radio- og TV-transmission og telekommunikation (RTR), blev oprettet i overensstemmelse med

¹⁰⁹ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 16; det østrigske parlament, "*Justizministerin Zadić kündigt Evaluierung des Lobbying-Gesetzes an*", nr. 997, 6. oktober 2020.

¹¹⁰ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 17.

¹¹¹ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 16.

¹¹² Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig 2021.

¹¹³ Bidrag fra Forum Informationsfreiheit til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 12, og oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig 2021.

¹¹⁴ Forbundsloven om pressen, føderale og andre udgivelsesmedier (medieloven — MedienG).

¹¹⁵ Grundlæggende lov om oplysningspligt (Auskunftspflichten-Grundsatzgesetz).

KommAustria-loven i 2001. KommAustria-loven¹¹⁶ er for nylig blevet ændret for at gennemføre direktivet om audiovisuelle medietjenester¹¹⁷.

Medietilsynsmyndighederne fungerer fortsat uafhængigt og med passende ressourcer.

Tilsynsmyndighederne for audiovisuelle medietjenester, dvs. den østrigske kommunikationsmyndighed¹¹⁸ og den østrigske tilsynsmyndighed for radio- og TV-transmission og telekommunikation, er helt uafhængige af regeringen. Den 1. januar 2021 trådte der ændringer af KommAustria-loven om gennemførelse af direktivet om audiovisuelle medietjenester i kraft. Herved blev der bl.a. indført nye opgaver for KommAustria, navnlig inden for mediekendskab og -tilgængelighed. De nye ressourcer, som myndigheden fik tildelt, blev vurderet som tilstrækkelige i lyset af de nye opgaver¹¹⁹. I observatoriet for mediepluralisme (MPM) 2021 bekræftes det, at der er en meget lav risiko med hensyn til de østrigske medietilsynsmyndigheders uafhængighed og effektivitet¹²⁰.

Der er indført specifikke gennemsigtighedsregler for medieejerskab, men det er ikke altid let at identificere det endelige ejerskab i praksis.

Den østrigske medielov¹²¹ indeholder detaljerede bestemmelser, der stiller krav om offentliggørelse af ejerskab inden for nyhedsmediesektoren¹²². I MPM 2021 vurderes det imidlertid, at der er en mellemhøj risiko for indikatoren for gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab, idet det bemærkes, at oplysninger om de endelige ejerskabsstrukturer ikke er almindeligt tilgængelige, hvilket til dels skyldes den anvendte juridiske struktur, der kan fortolkes som en begrænsning af oplysningskravene til 100 % andele i medieforetagender¹²³. Interessenter pegede også på problemer med hensyn til gennemsigtigheden af komplekse ejerskabsstrukturer for mediekoncerner¹²⁴. Det rapporteres, at koncentrationen af nyhedsmedier er høj i Østrig, navnlig på grund af den høje koncentration i forskellige mediedelsektorer¹²⁵.

¹¹⁶ Loven blev ændret sammen med forbundsloven om radio- og TV-selskaber, forbundsloven om audiovisuelle medietjenester samt forbundsloven om privatradioret ved forbundslov, der er offentliggjort i den østrigske statstidende I nr. 150/2020.

¹¹⁷ Østrig ligger nr. 17 i Journalister uden Grænsers pressefrihedsindeks for 2021 (nr.10 blandt EU-medlemsstaterne), hvilket er en placering højere i forhold til placeringen som nummer 18 sidste år, men lidt lavere end for fem år siden, <https://rsf.org/en/ranking#>.

¹¹⁸ KommAustria har ansvaret for en række opgaver: udstedelse af licenser til private radio- og TV-stationer, forvaltning af sendefrekvenser, juridisk tilsyn med private radio- og TV-selskaber samt forberedelse og lancering af digital radio-/TV-transmission. KommAustria er endvidere ansvarlig for administration af loven om mediestøtte (1984) og for tilsyn med overholdelsen af den retlige ramme for radio- og TV-virksomhed, der både omfatter udsendelser fra den østrigske public service radio- og TV-virksomhed (ORF) og private radio/TV-selskaber. Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 10.

¹¹⁹ Oplysninger udleveret af KommAustria i forbindelse med landebesøget i Østrig.

¹²⁰ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 11.

¹²¹ Medieloven (Mediengesetz), statstidende nr. 314/1981, som ændret ved: statstidende I nr. 101/2015.

¹²² Medieejeren skal angives ved navn eller firmanavn, herunder virksomhedens formål, adresse eller hjemsted (for hovedkontoret eller afdelingen), navnene på medieejers udøvende organer og ledende medarbejdere med bemyndigelse til at repræsentere virksomheden og, hvis virksomheden har en bestyrelse, dens medlemmer. Desuden skal ejerskab, aktieandele, tegningsretter og stemmerettigheder angives for alle personer, der besidder en direkte eller indirekte andel i medieejeren. Ved direkte eller indirekte ejerskab af aktieandele i fonde, skal fondens stifter og relevante beneficianter oplyses. Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 11.

¹²³ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 12.

¹²⁴ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig 2021.

¹²⁵ Alle koncentrationsmålinger for ejerskab og publikumskoncentration på markederne for audiovisuelle medier, radio og aviser ligger på mellem 71 og 91 %. Markedsandelen for ejerne af top 4-nyhedsmedierne på

Statslig annoncering i medierne til store beløb vækker fortsat bekymring med hensyn til gennemsigtigheden og rimeligheden af tildelingen. Tildelingen af statslig annoncering reguleres af den føderale forfatningslov om mediasamarbejde og mediefinansiering samt af loven om gennemsigtighed i mediasamarbejde og -finansiering¹²⁶. Der er udtrykt bekymring over de store beløb (223 mio. EUR¹²⁷), som Østrig har brugt på statslig annoncering, og som synes at være stigende¹²⁸. Annonceringen fordeles efter kriterier baseret på mediedækning og -udbredelse på grundlag af oplysninger fra det foregående år¹²⁹. I henhold til loven om gennemsigtighed i medier 2012 skal regeringen, offentlige organer og statsejede selskaber offentliggøre deres mediasamarbejde med en specifik medieejers ved beløb på over 5 000 EUR pr. kvartal om året. Ifølge revisionsrettens resultater fra en rapport offentliggøres mindst en tredjedel af kontrakterne om statslig annoncering ikke på grund af denne tærskel¹³⁰. Flere interessenter og en undersøgelse¹³¹ har givet udtryk for bekymring over gennemsigtigheden og rimeligheden af en sådan tildeling af annoncering, idet der peges på den betydelige forskel mellem den statslige støtte og distribuerede statslige annonceringsbeløb og risikoen for, at sidstnævnte anvendes til at udøve politisk indflydelse¹³². Bekymringerne over sikringen af redaktionel uafhængighed varer ved¹³³, og interessenter påpegede også, at kriterierne for tildeling baseret på dækning og udbredelse ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til mediepluralisme¹³⁴. I MPM 2021 er risikoen for statslig regulering af ressourcer og støtte i mediesektoren vurderet til at være middelhøj¹³⁵.

Den målrettede offentlige finansielle støtte til mediesektoren blev anset for at være effektiv til at kompensere for faldet i indtægterne som følge af pandemien. Den retfærdige fordeling er dog stadig genstand for bekymring. I 2020 beløb den almindelige statsstøtte til medierne sig til ca. 49 mio. EUR, og den ekstraordinære støtte som følge af covid-19-pandemien beløb sig til ca. 35 mio. EUR¹³⁶. Reglerne for fordelingen af direkte og indirekte støtte synes at være gennemsigtige¹³⁷. Det fremgår imidlertid af MPM 2021, at

tværs af forskellige mediemarkeder er 61 %. Publikumsandelen for top-4-onlineaktørerne er 72 %. Jf. observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 12 og 22.

¹²⁶ Støttemodtagerens navn og støttebeløbet skal oplyses, og revisionsretten registrerer oplysningerne, Rapporten om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 11.

¹²⁷ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 13.

¹²⁸ Press Club Concordia, "Concordia-Stellungnahme zu 210 Millionen Medialeistungen" <https://concordia.at/concordia-stellungnahme-zu-210-millionen-medialeistungen/>; og observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 8.

¹²⁹ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 22.

¹³⁰ Der Standard, Öffentliche Hand warb 2020 um 58 Millionen in "Krone", "Österreich"/"Oe24", "Heute" <https://www.derstandard.de/story/2000125181965/oeffentliche-hand-inserierte-2020um-58-millionen-in-krone-oesterreichoe24-heute>; og revisionsretten (2015), Sonderaufgaben des RH nach den Medientransparenzgesetzen. Ifølge regeringen blev tærsklen indført for at fokusere på et rimeligt og proportionalt forhold mellem det tilsigtede mål og den administrative byrde.

¹³¹ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 8. Kaltenbrunner, A. (2020) Scheinbar transparent: Analyse der Medienkooperationen der österreichischen Bundesministerien mit österreichischen Tageszeitungen 2018/2019.

¹³² Press Club Concordia, Media Policy Positions, Stellungnahmen & Positionen, <https://concordia.at/stellungnahmen-und-positionen/>; og oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig.

¹³³ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 12.

¹³⁴ Forum Informationsfreiheit (2021), oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig.

¹³⁵ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 16.

¹³⁶ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 16.

¹³⁷ Som også nævnt ovenfor synes Østrig som sådan at have indført gennemsigtige kriterier for fordeling af direkte og indirekte støtte, herunder statslig annoncering, baseret på dækning og udbredelse. Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 11.

tabloidaviser med store oplag synes at nyde uforholdsmæssig stor gavn af statsstøtten, herunder i form af særlig støtte til mediesektoren som følge af covid-19-pandemien¹³⁸.

Regeringen har foreslået en reform af lovgivningen om fri adgang til oplysninger. Som allerede bemærket i rapporten om retsstatssituationen 2020¹³⁹ er forpligtelsen til at give adgang til oplysninger nedfældet i forfatningen og specificeret i forbundslovgivning og delstatslove, men der findes ikke en generel ret til aktindsigt i Østrig. Desuden er der begrænsninger i adgangen til oplysninger i praksis på grund af den tavshedspligt, der er fastsat i forfatningen, en frist på seks måneder for offentlige organer til formelt at afvise anmodninger (efter uformelt at have afvist dem inden for otte uger) samt langvarige retssager i forbindelse med sager om adgang til oplysninger. I februar 2021 foreslog regeringen en lov om informationsfrihed som led i en større pakke om gennemsigtighed, som ville reformere systemet og sikre alle borgere den forfatningsmæssige ret til at modtage oplysninger¹⁴⁰. Forslaget blev sendt i offentlig høring indtil april 2021¹⁴¹. Selv om det erkendes, at der er sket visse forbedringer med hensyn til at sikre aktindsigt inden for kortere frister, påpegede medierne og civilsamfundets interessenter mangler i lovudkastet, navnlig med hensyn til manglen på et uafhængigt tilsynsorgan og aspekter vedrørende den praktiske håndhævelse af loven¹⁴².

Østrig har taget skridt til at forbedre journalisterne beskyttelse under demonstrationer, men journalister oplever fortsat trusler og chikane på internettet. Der findes ingen specifik bestemmelse om journalisters sikkerhed i den østrigske lovgivning. I oktober 2020 blev der registreret en ny indberetning på Europarådets platform til fremme af beskyttelsen af journalistik og journalisters sikkerhed vedrørende angreb på journalister under protester¹⁴³. I MPM 2021 vurderes det, at indikatoren for journalisterne arbejde, standarder og beskyttelse er forbundet med en lav risiko. Ikke desto mindre er journalisters sikkerhed ifølge MPM 2021 og nationale interessenter¹⁴⁴ stadig mere truet, navnlig på grund af chikane og intimidering på internettet, selv om de generelle standarder for journalisthvervet fortsat er gode. Interessenter pegede på en stigende anvendelse af juridiske trusler mod journalister med brug af sagsanlæg, der angiveligt havde til formål at intimidere journalister, idet dette blev fremhævet som et særligt problem for freelancejournalister¹⁴⁵. Klager over angrebene på journalister under "anti-corona"-demonstrationer har ført til oprettelse af specifikke politistyrker til beskyttelse af journalister under protester¹⁴⁶.

¹³⁸ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Østrig, s. 16.

¹³⁹ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 11.

¹⁴⁰ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 23.

¹⁴¹ Svarene på den offentlige høring findes på adressen: https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVII/ME/ME_00095/index.shtml#tab-Uebersicht.

¹⁴² Holdninger tilkendegivet under den offentlige høring: juridisk analyse af adgang til oplysninger og Forum Informationsfreiheit "Stellungnahme zum Entwurf eines Informationsfreiheitsgesetzes": https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVII/SNME/SNME_82975/imfname_943873.pdf.

¹⁴³ Indberetningen vedrører en fotojournalist, der blev angrebet under protesterne mod nedlukningen. Østrig har endnu ikke afgivet et svar. Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists — Østrig.

¹⁴⁴ Press Club Concordia, Stellungnahme Schutz und Sicherheit für Journalist*innen, https://concordia.at/wp-content/uploads/2020/03/Positionspapier-Sicherheit-und-Schutz-f%C3%BCr-Journalist_innen_Concordia_Feb2020.pdf.

¹⁴⁵ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig 2021.

¹⁴⁶ Politiet indfører mediekontaktansvarlig, "Nehammer: Polizei implementiert "Medienkontaktbeamte" bei Demos", <https://www.bmi.gv.at/news.aspx?id=4E46696F4950636869674D3D>.

IV. ANDRE INSTITUTIONELLE SPØRSMÅL VEDRØRENDE DEN DEMOKRATISKE KONTROL OG BALANCE

Østrig er en forbundsrepublik med et parlamentarisk tokammersystem bestående af nationalrådet (*Nationalrat*) og forbundsrådet (*Bundesrat*). Lovforslag kan fremlægges af regeringen, af medlemmer af begge parlamentets kamre og gennem borgerinitiativer¹⁴⁷. Forfatningsdomstolen foretager en efterfølgende forfatningsmæssig kontrol af love, hvilket er muligt både i konkrete tilfælde¹⁴⁸ og som en abstrakt gennemgang af en lov på grundlag af en klage fra forbundsregeringen, en delstatsregering eller en tredjedel af medlemmerne af et af parlamentets kamre. Flere forskellige ombudsmænd bidrager til at opretholde de grundlæggende rettigheder på forskellige områder¹⁴⁹.

Der tages skridt til at forbedre borgeres og interessenters inddragelse i den politiske beslutningstagning. I december 2020 fremlagde ministeriet for kunst, kultur, offentlig tjeneste og sport en grønbog om offentlig deltagelse i den digitale tidsalder¹⁵⁰, som blev udarbejdet i en deltagelsesbaseret proces med deltagelse af eksperter fra forskellige sektorer og civilsamfundet, og som indeholder en omfattende tilgang og nye standarder for både borgeres og interessenters integrerende offentlige inddragelse i den politiske beslutningstagning i en digital kontekst. Dette er første fase af et projekt, der omfatter udarbejdelse af en ny vejledning for offentlig deltagelse i den digitale tidsalder samt et særligt websted senest i 2023¹⁵¹. For så vidt angår høring af interessenter om lovgivningsforslag fremgår det af en aftale mellem alle politiske partier i nationalrådet, der blev vedtaget den 26. marts 2021¹⁵², at alle lovgivningsinitiativer, herunder dem, der fremlægges af parlamentsmedlemmer og medlemmer af forbundsrådet, er åbne for offentlig høring, så længe forslaget drøftes i parlamentet¹⁵³. Der mangler dog stadig at blive fastlagt en generel retlig ramme for offentlige høringer med faste tidsrammer, inden forslaget kan behandles i parlamentet¹⁵⁴, hvilket betyder, at høringsperioderne i praksis kan være kortere end anbefalet ifølge interessenter¹⁵⁵. Den nuværende manglende omfattende lovgivning om adgang til oplysninger (se afsnit III) fremhæves også af interessenter som en hindring for gennemsigtighed i lovgivningsprocessen¹⁵⁶.

¹⁴⁷ Dette kræver underskrifter fra 100 000 vælgere eller en sjettedel af vælgerne i tre provinser. Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 50.

¹⁴⁸ Forfatningsdomstolen kan iværksætte kontrollen af egen drift (*amtswegige Prüfung*) eller efter indgivelse af klage fra en anden ret (*Gerichtsantrag*), en enkeltperson (*Individualantrag*) eller en part i en sag, der verserer for en almindelig domstol i første instans (*Parteienantrag auf Normenkontrolle*).

¹⁴⁹ Dette omfatter ombudsmandsrådet, den føderale ombudsmand for handicap, ombudsmanden for ligebehandling og ombudsmanden for børn og unge.

¹⁵⁰ Grønbog om deltagelse i den digitale tidsalder. Se også ministeriet for kunst, kultur, offentlig tjeneste og sport, Offentlig deltagelse, for yderligere oplysninger.

¹⁵¹ Målet er at yde ajourført støtte til aktører på alle administrative niveauer i forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af målrettede deltagelsesprojekter af høj kvalitet. Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 25, se endvidere grønbogen om deltagelse i den digitale tidsalder, s. 7.

¹⁵² Ændring af forretningsordenloven af 1975 (*Änderung des Geschäftsordnungsgesetzes 1975*).

¹⁵³ Greco havde også anbefalet, at der blev afholdt høringer om forslag fra medlemmer af parlamentet, GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling i, punkt 8-12.

¹⁵⁴ GRECO Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report, anbefaling i, punkt 8-12.

¹⁵⁵ Dette har været tilfældet, men er ikke begrænset til lovgivning i forbindelse med covid-19-pandemien. Jf. revisionsrettens aktivitetsrapport for 2020, hvori det bemærkes, at 43 love var genstand for en høringsperiode, der var kortere end de anbefalede seks uger i 2020, og oplysninger modtaget i forbindelse med landebesøget i Østrig.

¹⁵⁶ Bidrag fra Forum Informationsfreiheit til rapporten om retsstatssituationen 2021.

Rammerne for at træffe foranstaltninger i forbindelse med covid-19-pandemien er blevet ændret flere gange, og parlamentets rolle har siden efteråret 2020 været udvidet.

Der er blevet truffet foranstaltninger i forbindelse med covid-19-pandemien på grundlag af en særlig lov om covid-19-foranstaltninger, der blev vedtaget i marts 2020 og efterfølgende er blevet ændret flere gange, generelt i en fremskyndet procedure¹⁵⁷. Denne lov giver sundhedsministeren beføjelse til at vedtage bekendtgørelser i forbindelse med covid-19-pandemien. I september 2020 blev der indført ændringer for at styrke parlamentets kontrol med bekendtgørelserne med et krav om, at mere restriktive bekendtgørelser skulle valideres af nationalrådets hovedudvalg, inden de træder i kraft, og skulle være tidsbegrænsede¹⁵⁸. Med ændringerne blev der også indført en forpligtelse til at høre den nyligt oprettede coronakommission (sammensat af repræsentanter for ministerierne, delstaterne og folkesundhedseksperter) om bekendtgørelserne¹⁵⁹. Parlamentet har generelt fortsat sit arbejde i henhold til almindelige procedurer uden særlige ordninger gældende under covid-19-pandemien¹⁶⁰, men det har ofte handlet hurtigt, og parlamentsmedlemmer har fremsat lovgivningsforslag for at give mulighed for at undgå en høringsprocedure¹⁶¹.

Forfatningsdomstolen spiller en vigtig rolle med hensyn til demokratisk kontrol og balance og gennemgangen af covid-19-foranstaltningerne.

Efter adskillige vigtige afgørelser i juli 2020¹⁶² har forfatningsdomstolen fortsat med at afsige domme vedrørende covid-19-foranstaltninger, idet en række regeringsbekendtgørelser anses for at være ulovlige¹⁶³. Forfatningsdomstolen fandt navnlig i flere tilfælde, at begrundelsen for foranstaltningernes nødvendighed ikke var tilstrækkeligt dokumenteret af det ansvarlige ministerium¹⁶⁴. Regeringen har som reaktion på denne retspraksis indsat skriftlige begrundelser i selve bekendtgørelserne, herunder om deres videnskabelige grundlag og retlige begrundelse¹⁶⁵. Forfatningsdomstolen har også spillet en vigtig rolle med hensyn til at opretholde parlamentariske undersøgelsesudvalgs ret til aktindsigt¹⁶⁶. I maj 2021 anmodede den forbundspræsidenten om fuldbyrdelse af en bekendtgørelse i en sag, hvor den ansvarlige minister ikke havde fremsendt relevante oplysninger til undersøgelsesudvalget på trods af en

¹⁵⁷ *COVID-19 Maßnahmenengesetz*, senest ændret den 26. februar 2021. Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 27-28.

¹⁵⁸ Fire uger eller ti dage alt efter den pågældende foranstaltning. Artikel 12 i loven om covid-19-foranstaltninger.

¹⁵⁹ Artikel 10 i loven om covid-19-foranstaltninger.

¹⁶⁰ Ud over visse praktiske foranstaltninger såsom omfordeling af stemmer ved afslutningen af flere plenardebatter.

¹⁶¹ Bidrag fra Forum Informationsfreiheit til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 18, og oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Østrig (dette ligger forud for ovenstående nye høringsbestemmelser).

¹⁶² Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 13.

¹⁶³ Se afgørelse af 1. oktober 2020 (V 392/2020; V 405/2020; V 428/2020; V 429/2020; G 271/2020, V 463-467/2020; G 272/2020), 26. november 2020 (E 3412/2020, E 3417/2020, E 3544/2020), 10. december 2020 (V 436/2020) og 30. marts (G 380/2020, G367/2020, G7/2021). Forfatningsdomstolen har indtil videre modtaget over 250 ansøgninger vedrørende covid-19-foranstaltninger.

¹⁶⁴ Input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 28.

¹⁶⁵ Oplysninger udleveret af forbundskansleren i forbindelse med landebesøget i Østrig.

¹⁶⁶ Siden 2015 har forfatningsdomstolen haft direkte kompetence i tvister vedrørende parlamentariske undersøgelsesudvalg. Senest den 12. maj 2021 fastslog den, at forbundskansleren skulle fremlægge en række dokumenter for undersøgelsesudvalget "Ibiza", som kansleren indtil videre havde nægtet at fremlægge. Forfatningsdomstolen (2021), Unterlagen BKA U-Ausschuss — Der Österreichische Verfassungsgerichtshof.

dom fra forfatningsdomstolen, i henhold til hvilken ministeren var underlagt en sådan forpligtelse¹⁶⁷.

Ombudsmandsrådet, som forbereder sig på fornyet akkreditering, har spillet en vigtig rolle i forbindelse med covid-19-pandemien. Ombudsmandsrådet fungerer som den nationale menneskerettighedsinstitution og er senest blevet akkrediteret med B-status af den globale alliance af nationale menneskerettighedsinstitutioner (GANHRI) i 2011¹⁶⁸. Rådet har nu planer om at søge om fornyet akkreditering i efteråret 2021 eller foråret 2022 med henblik på at opnå A-status¹⁶⁹ i betragtning af en række udvidelser af dets mandat siden den seneste akkreditering¹⁷⁰. Ombudsmandsrådet har spillet en aktiv rolle i forbindelse med covid-19-pandemien og har indført et yderligere tredje afsnit i sin årsberetning, der vedrører covid-19's indvirkning på god forvaltning og menneskerettigheder, som blev offentliggjort den 12. maj 2021¹⁷¹. Det fremhæves navnlig i beretningen, at mange covid-19-relaterede foranstaltninger blev truffet med meget kort varsel, og at de manglede forudsigelighed og kriterier, navnlig i tilfælde af foranstaltninger, der begrænsede de grundlæggende rettigheder¹⁷².

Regeringen har gjort en indsats for yderligere at styrke dialogen med civilsamfundsorganisationer, navnlig ved at inddrage dem i forberedelsen af covid-19-støtteforanstaltninger for civilsamfundet. Regeringen har taget adskillige skridt til bedre inddragelse af civilsamfundet, navnlig med hensyn til støttefonden på 700 mio. EUR til nonprofitorganisationer, der er oprettet for at hjælpe sektoren med at håndtere virkningerne af covid-19-pandemien¹⁷³. Fonden blev oprettet i samråd med de berørte organisationer, som mener, at denne proces kan tjene som eksempel for et fremtidigt samarbejde mellem regeringen og civilsamfundet¹⁷⁴. Civilsamfundets råderum i Østrig anses nu igen for at være "åbent"¹⁷⁵. Interessenter har imidlertid kritiseret det udkast til antiterrorlovgivning, der blev forelagt parlamentet i maj 2021¹⁷⁶, for så vidt angår dets mulige indvirkning på foreningsfriheden¹⁷⁷. Civilsamfundsorganisationer anser også fortsat reglerne om status som skattefritaget i forbindelse med gaver for at være en udfordring for visse

¹⁶⁷ Forfatningsdomstolen (2021), *VfGH beantragt beim Bundespräsidenten Exekution einer Entscheidung betreffend Dateien des BMF*. Den 23. juni 2021 pålagde forbundspræsidenten strafferetten i Wien at fuldbyrde dommen. Retten skal nu undersøge, om de relevante dokumenter er blevet udleveret fuldt ud til undersøgelsesudvalget "Ibiza". Den østrigske forbundspræsident (2021), Udtalelse i anledning af en meddelelse fra forfatningsdomstolen.

¹⁶⁸ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 14.

¹⁶⁹ Bidrag fra ENNHRI til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 50.

¹⁷⁰ F.eks. har ombudsmandsrådet siden 2012 haft det udtrykkelige forfatningsmæssige mandat til at beskytte og fremme menneskerettighederne.

¹⁷¹ Volksanwaltschaft (2021), Rapport til nationalrådet og forbundsrådet 2020 — covid-19.

¹⁷² *Ibid.*, s. 11-12.

¹⁷³ Forbundslov om indførelse af en forbundslov om en støttefond for nonprofitorganisationer og om ændring af loven om revision af covid-19-tilskud (20. covid-19-lov).

¹⁷⁴ Udtalelse fra IGO (2020), <https://buendnis-gemeinnuetzigkeit.at/wp-content/uploads/2020/08/PA-2020-07-02-final.pdf>.

¹⁷⁵ CIVICUS-scoren blev revideret i sommeren 2020 efter at være blevet nedjusteret til "indsnævret" i 2018. Se CIVICUS' rating, som er en skala med fem kategorier: åben, indsnævret, obstrueret, undertrykt og lukket. Jf. <https://monitor.civicus.org/updates/2020/09/15/austria-civic-space-rating-upgraded-open/>.

¹⁷⁶ Pakken omfatter antiterrorloven og en ændring af loven om religiøse organisationers status som juridisk person.

¹⁷⁷ Bidrag fra Dokustelle Austria, Amnesty International Austria, European Centre for Non-Profit Law og andre NGO'er til rapporten om retsstatssituationen 2021. Kritikken vedrører navnlig den tilsigtede kriminalisering af religiøst motiverede ekstremistiske sammenslutninger, som interessenter anser for at være uforholdsmæssig og potentielt diskriminerende.

civilsamfundsaktører¹⁷⁸. Regeringen har forpligtet sig til at nedsætte en særlig arbejdsgruppe, der skal undersøge skattereglerne for nonprofitorganisationer, selv om denne proces er gået i stå på grund af covid-19-pandemien¹⁷⁹.

¹⁷⁸ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Østrig, s. 14.

¹⁷⁹ Bidrag fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 30-31.

Bilag I: Liste over kilder i alfabetisk rækkefølge*

* Listen over indkomne bidrag i forbindelse med høringen om rapporten om retsstatssituationen 2021 kan findes på: <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Anklagerforeningen (2021), *Anklagemyndigheden — krav til en uafhængig instruksansvarlig* (<https://staatsanwalte.at/wp-content/uploads/2021/02/Positionspapier-Generalstaatsanwalt.pdf>).

Anklagerforeningen (2021), *En anklagemyndighed med respekt for magtens tredeling* (<https://staatsanwalte.at/generalstaatsanwalt-nur-unter-einhaltung-der-gewaltentrennung/>).

CEPEJ (2021), *Study on the functioning of judicial systems in the EU Member States*.

Den østrigske forbundspræsident (2021), Udtalelse i anledning af en meddelelse fra forfatningsdomstolen (*Stellungnahme anlässlich einer Mitteilung des VfGH*) (<https://www.bundespraesident.at/aktuelles/detail/stellungnahme-anlaesslich-einer-mitteilung-des-vfgh>).

Den østrigske regering (2018), *National strategi for bekæmpelse af korruption*, (https://www.bak.gv.at/301/praevention_education/anti_korruptionsstrategie/files/NAKS_Web.pdf).

Den østrigske regering (2020), *input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Den østrigske regering (2021), *input fra Østrig til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Den østrigske regering, pressemeddelelse af 13. april 2021, *Konstruktiver Austausch zu Amtshilfe und Korruptionsermittlung* (<https://www.bmj.gv.at/ministerium/presse/presstemitteilungen-2021/Konstruktiver-Austausch-zu-Amtshilfe-und-Korruptionsermittlung.html>).

Den østrigske regering, *Regeringsprogrammet for 2020-2024*, (<https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/federal-chancellery/the-austrian-federal-government/government-documents.html>)

Den øverste domstol (2021), *bidrag fra den øverste domstol til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Der Standard (2020), den offentlige sektor anmodede om 58 millioner i "Krone", "Österreich"/"Oe24", "Heute" (*Öffentliche Hand warb 2020 um 58 Millionen in "Krone", "Österreich"/"Oe24", "Heute"*) (<https://www.derstandard.de/story/2000125181965/oeffentliche-hand-inserierte-2020um-58-millionen-in-krone-oesterreichoe24-heute>).

Der Standard (2021), Brev fra forbundskansleren til WKStA, (<https://images.derstandard.at/2021/02/21/Schreiben-des-Bundeskanzlers-als-PDF-Datei.pdf>).

Der Standard (2021), Formand for dommerforeningen Matejka: Angrebene på retsvæsenet er ofte grænseoverskridende (*Richterpräsidentin Matejka- Angriffe of Justiz sehr often grenzüberschreitend*) (<https://www.derstandard.at/story/2000126684223/richterpraesidentin-matejka-angriffe-auf-justiz-sehr-oft-grenzueberschreitend>).

Der Standard (2021), Opstandelse i retsvæsenet med hensyn til kanslerens angreb på anklagere i korruptionssager (*Empörung in der Justiz über Angriffe des Kanzlers auf Korruptionsankläger*) (<https://www.derstandard.at/story/2000124214218/empoeerung-in-der-justiz-ueber-angriffe-des-kanzlers-auf-korruptionsanklaeger>).

Det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner (2021), *bidrag til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Det østrigske advokatsamfund (2021), *bidrag fra det østrigske advokatsamfund til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Det østrigske akademi for forvaltningsdomstolene (2020), *opstartsfasen for nyudnævnte dommere* (https://www.jku.at/fileadmin/gruppen/326/Einstiegsphase_2020_A4_FIN_2.pdf).

Det østrigske parlament, "Justizministerin Zadić kündigt Evaluierung des Lobbying-Gesetzes an", nr. 997, 6. oktober 2020, (https://www.parlament.gv.at/PAKT/PR/JAHR_2020/PK0997/index.shtml).

Det østrigske parlament, *Bericht des Rechnungshofes betreffend Lobbying- und Interessenvertretungs-Register — Reihe BUND 2019/45 (III-65 d.B.)*, (https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVII/III/III_00065/index.shtml).

Dokustelle Austria (2021), *bidrag fra Dokustelle Austria til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Dommerforeningen og sammenslutningen af dommere og anklagere, *Resourcer på retsstatsområdet*.

Domstolens dom af 20. april 2021, sag C-896/19, Republika, ECLI:EU:C:2021:311

Europarådet: Ministerkomitéen (2000), *Recommendation CM/Rec(2000)19 of the Committee of Ministers to member states on the Role of Public Prosecution in the Criminal Justice System*.

Europarådet: Ministerkomitéen (2010), *Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities*.

Europarådet: Venedigkommissionen (2010), *Report on European Standards as regards the Independence of the Judicial System: Part II — the Prosecution Service, CDL-AD(2010)040-e*.

Europarådets rådgivende dommerkomité (2013), *Magna Carta of Judges*.

Europarådets rådgivende dommerkomités Opinion No. 19 (2016) on the role of court presidents.

Europarådets rådgivende dommerkomités Opinion No. 4 (2003) on appropriate initial and in-service training for judges at national and European levels.

Forfatningsdomstolen (2021), *Unterlagen BKA U-Ausschuss — Der Österreichische Verfassungsgerichtshof*, (https://www.vfgh.gv.at/medien/Unterlagen_Ibiza_U-Ausschuss.php).

Forfatningsdomstolen (2021), *VfGH beantragt beim Bundespräsidenten Exekution einer Entscheidung betreffend Dateien des BMF*. (https://www.vfgh.gv.at/medien/Exekution_BMF.php).

Forum Informationsfriheit (2021), *bidrag fra Forum Informationsfriheit til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Greco (2020), *Fourth Evaluation Round — Interim Compliance Report on Austria on Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors*

IGO (2020), Udtalelse (<https://buendnis-gemeinnuetzigkeit.at/wp-content/uploads/2020/08/PA-2020-07-02-final.pdf>).

Indenrigsministeriet, Politiet indfører mediekontaktansvarlig, ("*Nehammer: Polizei implementiert Medienkontaktbeamte bei Demos*"), (<https://www.bmi.gv.at/news.aspx?id=4E46696F4950636869674D3D>).

Kaltenbrunner, A. (2020), *Scheinbar transparent: Analyse der Medienkooperationen der österreichischen Bundesministerien mit österreichischen Tageszeitungen 2018/2019* (<http://www.mhw.at/cgi-bin/file.pl?id=529>).

Kommissionen (2019), *Flash Eurobarometer-undersøgelse 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU*.

Kommissionen (2020), *Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om Østrig*.

Kommissionen (2020), *Særlig Eurobarometerundersøgelse 502: Corruption*.

Kommissionen (2021), *EU's resultattavle for retlige anliggender*.

Kurier (2020), "Mangler" hos anklagere i korruptionssager ("*Defizite bei Korruptionsbekämpfern: Kurz ruft zu Rundem Tisch*.") (<https://kurier.at/politik/inland/defizite-bei-korruptionsbekaempfern-kurz-ruft-zu-rundem-tisch/400746720>).

Ministeriet for kunst, kultur, offentlig tjeneste og sport, Grønbog om deltagelse i den digitale tidsalder (*Grünbuch: Partizipation im digitalen Zeitalter*),

https://www.oeffentlicherdienst.gv.at/verwaltungsinnovation/oeffentlichkeitsbeteiligung/201103_Parzipation_Gruenbuch_A4_BF.pdf?7vj62a).

Ministeriet for kunst, kultur, offentlig tjeneste og sport, Offentlig deltagelse (*Öffentlichkeitsbeteiligung*)

<https://www.oeffentlicherdienst.gv.at/verwaltungsinnovation/oeffentlichkeitsbeteiligung/index.html>).

Nationalrådet (2021), *Nationalrat beschließt umfassende Reform des Exekutionsrechts* (https://www.parlament.gv.at/PAKT/PR/JAHR_2021/PK0480/index.shtml).

OHCHR (2021), *Questionnaire on the impact of the COVID-19 pandemic on the administration of justice and the free and independent exercise of the legal profession*.

Press Club Concordia, *Concordia-Stellungnahme zu 210 Millionen Medialeistungen* (<https://concordia.at/concordia-stellungnahme-zu-210-millionen-medialeistungen/>).

Press Club Concordia, *Media Policy Positions, Stellungnahmen & Positionen*, (<https://concordia.at/stellungnahmen-und-positionen/>).

Revisionsretten (2015), *Sonderaufgaben des RH nach den Medientransparenzgesetzen*, (https://www.rechnungshof.gv.at/rh/home/home_1/Sonderaufgaben_nach_Medientransparenzgesetz.pdf).

Revisionsretten (2019), Rapport om uddannelsesorganer i politiske partier (Bildungseinrichtungen der politischen Parteien →) (https://www.rechnungshof.gv.at/rh/home/home/All_Teil_Parteienakademien.pdf).

Revisionsretten (2021), *Forbundsdomstolen i skatte- og afgiftsretlige sager (Bundesfinanzgericht)* (https://www.rechnungshof.gv.at/rh/home/home/Bund_2021_1_Bundesfinanzgericht.pdf).

Sammenslutningen af dommere ved forvaltningsdomstole (2020), *bidrag fra den østrigske sammenslutning af dommere ved forvaltningsdomstole til rapporten om retsstatssituationen 2020*.

Sammenslutningen af dommere ved forvaltningsdomstole, *dagsorden for forvaltningsdomstolen 2022*.

Transparency International (2021), *Corruption Perceptions Index 2020* (<https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl#>).

UNDOC (2014), *Austria Final Country Visit Report* (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2014_08_26_Austria_Final_Country_Report.pdf).

Bilag II Landebesøg i Østrig

Kommissionens tjenestegrene afholdt i april 2021 virtuelle møder med:

- Advokatsamfundet
- Den ledende anklagers kontor i Wien
- Den særlige anklagemyndighed for bekæmpelse af korruption og økonomisk kriminalitet
- Den øverste domstol
- Den øverste forvaltningsdomstol
- Det føderale kontor til bekæmpelse af korruption
- Dommerforeningen
- Forbundskansleren
- Forfatningsdomstolen
- Forum Informationsfreiheit
- Instruksrådet (*Weisungsrat*)
- Interessensvertretung Gemeinnütziger Organisationen
- Justitsministeriet
- Medietilsynsmyndigheden
- Ombudsmandsrådet
- Parlamentsadministrationen
- Press Club Concordia
- Presserådet
- Revisionsretten
- Sammenslutningen af anklagere
- Sammenslutningen af dommere ved forvaltningsdomstole

* Kommissionen mødtes også med følgende organisationer i forbindelse med en række horisontale møder:

- Amnesty International
- Center for Reproductive Rights
- CIVICUS
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Conference of European Churches
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- European Centre for Press and Media Freedom
- European Civic Forum
- European Federation of Journalists
- European Partnership for Democracy
- European Youth Forum
- Front Line Defenders
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- International Commission of Jurists
- International Federation for Human Rights
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- International Press Institute
- Netherlands Helsinki Committee
- Open Society European Policy Institute
- Philanthropy Advocacy

- Protection International
- Reporters without Borders
- Transparency International EU